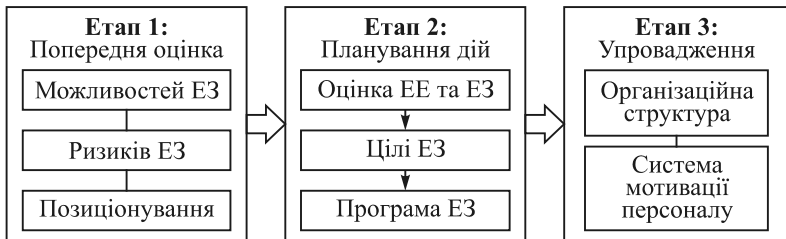

Д. Ю. Наконечна, аспірантка кафедри економіки підприємств
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
пр-т Перемоги 51/4, ауд. 236, м. Київ, Україна, 03680
e-mail: nakonechna@gmail.com

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ НА ЦЕМЕНТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Підприємства з виробництва цементу є одними із найбільш енергоємних у промисловості України. У структурі їх витрат на виготовлення продукції частка паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) становить близько 50 %, що у 1,5 разу більше у порівнянні з країнами-членами Європейського Союзу [1, с. 19]. Цей показник, за умов збереження нестабільності в світовій енергетиці через геополітичну та гео економічну невизначеність, може збільшитися протягом наступного десятиріччя. За такої ситуації стратегічний підхід до енергозбереження у цементній підгалузі є необхідним для забезпечення конкурентоздатності на внутрішніх та зовнішніх ринках і прибутковості.

Енергозбереження, на нашу думку, слід розглядати як системну діяльність, спрямовану на досягнення економічно обґрунтованого значення ефективності використання ПЕР (енергоефективності). Стратегія енергозбереження має поєднувати техніко-технологічний та організаційно-управлінський аспекти даної діяльності, виходити за рамки суто ресурсного менеджменту, а етапами її здійснення в узагальненому вигляді є: попередня оцінка, планування дій та впровадження змін (рис. 1).

ЕЗ – енергозбереження; ЕЕ – енергоефективність.

Рис. 1. Етапи стратегічного управління енергозбереженням

На стадії попередньої оцінки визначається роль для підприємства раціонального споживання ПЕР відносно загальних потреб,

ризиків (загроз), цілей та зовнішнього позиціонування компанії. На виході даного етапу має бути сформовано розуміння того, які вигоди від енергозбереження може отримати організація з урахуванням внутрішньої ситуації та зовнішніх обставин. Для суб'єктів господарювання цементної підгалузі ними є економічні (скорочення витрат на енергетичні ресурси, покращання співвідношення «ціна—якість» для продукції, оптимальне завантаження виробничих потужностей, підвищення прибутковості, вивільнення коштів), природоохоронні (екологічні) та соціальні (можливість збільшення заробітних плат працівникам; збереження старих і створення нових робочих місць; зміцнення корпоративних цінностей тощо).

Наступним етапом при стратегічному управлінні енергозбереженням є планування конкретних дій, що складається з кількох фаз. Перша передбачає проведення оцінки енергоефективності на підприємстві, серед показників якої основними є енергомісткість цементу за його видами, та процесами виготовлення кінцевої продукції (підготовка сировини і матеріалів, виробництво клінкеру, виробництво цементу), та організаційно-управлінської складової енергозбереження (політики, інформаційного та організаційного забезпечення, мотивації щодо раціоналізації споживання ПЕР). Під час другої відбувається визначення конкретних цілей і завдань енергозбереження включно з їх кількісними показниками, організаційним рівнем їх поширення й часових рамок для їх досягнення. Третя фаза передбачає розробку програми енергозбереження для досягнення визначених цілей, яка деталізує заходи компанії для покращення енергоефективності й містить опис завдань і ресурсів, необхідних для її впровадження.

На третьому етапі відбувається упровадження розробленої програми. Паралельно до цього за необхідності корегуються організаційна структура, система мотивації персоналу для реалізації запланованих заходів.

При розробці та впровадженні заходів для покращення показників енергоефективності цементних підприємств необхідно враховувати особливості виробничого процесу, які визначають сфери посиленої уваги щодо енергозбереження саме в цій підгалузі. На цементних заводах ПЕР використовується великою кількістю обладнання різного виду (насоси, компресори, двигуни), які потребують підтримки необхідного рівня завантаження, експлуатації та заміни. Тому важливим для забезпечення найбільш ефективного рівня використання ПЕР є дієвий контроль за обладнанням, що забезпечує виробничий процес усього заводу, та за споживанням паливно-енергетичних ресурсів ним. Процес виробництва

цементу є тривалим і технологічно багатостадійним, тому іншою сферою для заходів енергозбереження є ефективне управління процесами — їх оптимізація та використання сучасних технологій (таке, як спосіб «сухого виробництва») допоможе в забезпеченні кращих показників енергоефективності. Ще одним важливим моментом є точне налаштування і корегування паралельних процесів, що дозволить також раціоналізувати споживання ПЕР.

Підсумовуючи усе вищевикладене, можемо говорити про обґрунтованість стратегічного підходу до енергозбереження на цементних підприємствах в Україні, якому притаманні як релевантні для інших підприємств характеристики й етапи, так і особливості, пов'язані із специфікою виробничого процесу.

Література

1. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку: Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності у 2008 році / С. Ф. Єрмілов, В. М. Геєць, Ю. П. Ященко, В. В. Григоровський, В. Е. Ліп та ін. — К.: НАЕР, 2009. — 93 с.
2. Energy Management as a Corporate Strategy. OSISOft, Inc. 2007. <http://www.osisoft.com/>
3. Navigating Energy Management: A Roadmap for Business. Charles J. Bennett, Ph. D. and Meredith Armstrong. ExecutiveAction series. 2005. № 160.

Д. О. Нечепуренко, викладач кафедри економіки та управління підприємством, ДВНЗ «Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара», пр. К. Маркса 35, 5 корпус ДНУ, ауд 31, м. Дніпропетровськ, Україна, 49081, e-mail: ddenisdd@mail.ru

КОНЦЕПЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Економічна теорія стратегічного управління має свою історію. Її започаткували А. Д. Чандлер, П. Друкер, К. Ендрю Г. Мінцберг з кінця 60-х — початку 70-х рр. Вони визначили роль та місце стратегій у загальному розвитку управління, зміст, поняття стратегії, її складові та етапи формування. На цьому етапі стратегія розглядалась як план перспективного розвитку господарюючих суб'єктів у бізнес-просторі.